

JAK NA VOLBU POVOLÁNÍ BEZ PŘEDSUDKŮ

Adéla Šeredová Purschová

Ministerstvo práce a sociálních věcí vypsalo v rámci Operačního programu Zaměstnanost Plus dotační titul s názvem Genderově nestereotypní volba studijního oboru a povolání. Jeho cílem je zprostředkovat žákům a studentům informace k budoucí profesní dráze nezatížené předsudky o tom, co je vhodné pro muže a co pro ženy, a podpořit jejich vědomé a informované rozhodování. Výzva k předkládání projektů nijak neomezuje konkrétní realizované aktivity, podmínkou však je zpracování evaluace, která ověří dopad uskutečněných opatření. Díky tomu bychom měli být schopni zjistit, které aktivity mají potenciál být účelně použity v širší míře.

Z dotačního titulu bylo podpořeno devět pilotních projektů, tři z nich se staly předmětem analýzy vypracované Národním kontaktním centrem Ženy a věda při Sociologickém ústavu AV ČR. Analýza zhodnotila metody, inovativní kroky a nosné prvky v jednotlivých projektech.

Metody

Analýza projektů byla provedena pomocí smíšeného výzkumu, který zahrnoval několik klíčových metod. Prvním krokem byl rozbor dokumentů jako text výzvy k předkládání projektů, projektové žádosti, zprávy z realizace a podklady k evaluaci. Následovaly polostrukturované rozhovory s realizátory projektů, zaměřené na jejich zkušenosti s praktickou implementací a reflexi procesu. Tyto rozhovory byly podrobeny obsahové **analýze**, která identifikovala hlavní témata jako vnímání genderových stereotypů a inovativní postupy při výběru oborů.

Inovační prvky a specifika projektů

Každý z projektů obsahoval několik inovativních prvků a specifík, které přispěly k jejich úspěchu.

Projekt Girls Labs: Motivační STEM programy pro středoškolačky nabídl účastnicím následující opatření.

- Mentoři/mentorky NTC a Bosch: Tento projekt využíval mentory a mentorky z firem, kteří předávali studentkám znalosti a kompetence relevantní pro aktuální i budoucí trh práce.

- **Technologické pomůcky:** Unikátní využití technologických pomůcek při výuce a workshopech bylo dalším inovačním prvkem, který měl za cíl zvýšit zájem dívek o technické obory.
- **Interaktivní workshopy a kariérní dny:** Tyto aktivity byly zaměřeny na motivaci dívek ke studiu STEM oborů a na překonání genderových stereotypů.

Projekt NOstereotyp na Vysoké škole technické a ekonomické v Českých Budějovicích obsahoval zajímavé prvky z procesního hlediska:

- **Synergický efekt:** Tento projekt kombinoval osvědčené aktivity, jako jsou besedy a workshopy, s novým pohledem na problematiku volby oboru podle sebepoznání a reálných předpokladů.
- **Peer aktivity:** Interakce mezi zaměstnanci a studenty, včetně networkingových akcí a intenzivních workshopů, byly klíčovým prvkem projektu.
- **Metodický dokument:** Projekt vytváří metodický dokument, který popisuje klíčové faktory ovlivňující volbu studijních a profesních oborů a následnou práci s nimi.

Projekt Výběr povolání bez stereotypů v Plzeňském kraji vynikal níže uvedenými specifiky:

- **Provázanost aktivit:** Tento projekt kombinoval besedy, stáže a exkurze s průběžnou zpětnou vazbou od cílových skupin, což umožnilo průběžnou optimalizaci aktivit.
- **Regionální zaměření:** Projekt se zaměřil na přímé propojení oborů s regionem, kde studenti bydlí, což mělo za cíl zvýšit jejich zájem o nestereotypní obory.
- **Stáže a exkurze:** Tyto aktivity poskytovaly studentům reálný kontakt s nestereotypními obory a profesemi.

Nosné prvky

Nosné prvky projektů zahrnovaly několik klíčových aspektů. Základem úspěchu u všech projektů byly **komplexní aktivity** kombinující dlouhodobé působení na cílové skupiny s jednorázovými aktivitami. **Přímý kontakt** studentů s genderově nestereotypními obory a profesemi byl dalším důležitým prvkem, který měl za cíl motivovat studenty k volbě těchto oborů. Významnou a někde trochu opomíjenou se ukazuje potřeba vysvětlit studujícím, co to **genderové předsudky a stereotypy** jsou, a naučit je rozpoznávat, aby s nimi mohli následně pracovat. **Přenositelnost aktivit** byla zajištěna vytvářením metodik a vzdělávacích materiálů dostupných online a šířených prostřednictvím webových stránek projektů.

Závěr

Podpořené projekty ukazují, jak lze inovativními metodami a aktivitami přispět k překonání genderových stereotypů ve volbě studijních oborů a povolání. Identifikované nosné prvky přinášejí cenné poznatky pro budoucí dotační tituly a projekty zaměřené na genderovou rovnost na trhu práce.

Do případných dalších výzev k předkládání projektů je potřeba zakomponovat představení genderových předsudků, stereotypů, vztahů a práce s nimi. Cílem je ošetřit, aby školením prošly všechny skupiny zapojené do procesu hned na začátku. Předejde se tak zbytečné reprodukci stereotypů. Představení různých oborů cílí pouze na skupiny dívek či chlapců. Za zvážení stojí spojení těchto skupin s prací s odlišnou motivací pro každou z nich.

Realizace podobných projektů by měla pracovat i se středně a dlouhodobými dopady a vedle změny preferencí při volbě studijního oboru se zaměřit také na samotné pochopení genderových stereotypů a osvojení si práce s nimi.

Autorka:

PhDr. Adéla Šeredová Purschová, Ph.D.

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

adela.purschova@mpsv.cz

Citujte

Šeredová Purschová, A. *Jak na volbu povolání bez předsudků*. Kariérové poradenství v teorii a praxi [online], 26(24), str. 24-26. Dostupné z <https://www.euroguidance.cz/publikace.html>